

Gilbert Van Schoonbeke

't Stad verandert, hé mannekes...

1519 - 1556

Dit is de meliator van de Stadt Antwerpen, wiens wonderlycke memorieën wel te recht weerdich sijn in chronycken ofte historiën gestelt te worden.

Met deze toelichting onder een kleine gebeeldhouwde buste van Gilbert van Schoonbeke in het Maagdenhuis, eerden dankbare sinjoren alsnog de man die als geen ander het uitzicht van hun stad veranderde.

Zijn korte leven leest als het relaas van een florissante vastgoedonderneming. Al begint het niet onder een voorspoedig gesternte. Geboren in Antwerpen als onecht kind, wordt Gilbert pas op zijn 26ste gewettigd en erkend. Maar zijn wil om erkenning te krijgen sterken zijn daadkracht en energie. Bruisend van initiatieven en ideeën zal hij flinke delen van de stad een ander aanzien geven tijdens Antwerpens Gouden Eeuw.

Zijn vader, een grondspeculant, toont hem de weg. 'Koop een flinke lap grond, trek een aantal straten – de huidige Joden- en Lombardenstraat, de Markgraven- en Haantjeslei – verdeel de lap in kavels en verkoop ze met flinke winst aan gegadigden.' Een fluitje van een cent! Maar de jonge Van Schoonbeke is meer dan speculant. Als aannemer, ingenieur, financier en groothandelaar ontpopt hij zich tot een gewiekste bouwpromotor en projectontwikkelaar nog voor dat woord bestond.

Op aangekochte terreinen, binnen en buiten de stadswallen, bouwt hij huizen, openbare gebouwen en laat hij nieuwe straten en pleinen aanleggen: een nieuwe Stadswaag, de nieuwe Graanmarkt met het Tapissierspand, de Vrijdagmarkt, de Spaanse Vesten... Als waagmeester van Antwerpen ziet hij bovendien toe op de economische activiteiten, onder meer in de handelsbeurs.

Een waagmeester was het hoofd van de beëdigde wegers die in het Waaghuis, goederen wogen. In de Antwerpse Nieuwe Waag werd beneden officieel gewogen en kon boven gefeest worden. Het hoofdgebouw heeft de tijd niet doorstaan, het feesten in de omgeving wel. Tot in de 20ste eeuw.

Buste Gilbert Van Schoonbeke
Museum Maagdenhuis

In 1548 keurt keizer Karel Van Schoonbeken meest ambitieuze plan goed: Nieuwstad, een compleet nieuw stadsdeel voor het overbevolkte Antwerpen, op het huidige Eilandje. Met bijpassende economische functie en infrastructuur: 16 brouwerijen, een Waterhuis met vergaderzaal voor de brouwerijgilde en twee nieuwe vlieten voor aan- en afvoer van goederen. Om dit Nieuwstadproject te realiseren koopt hij kalkovens in Namen en steenbakkerijen in Kallebeke, haalt hij eikenhout uit het Buggenhoutse bos en veen in Nederland. Waar hij ook nog eens actief is in een veenkolonie. Alsjeblief!

Dat Water- of Brouwershuis bevat een grotendeels bewaard gebleven ingenieus waterdistributiemechanisme om de omliggende brouwerijen van drinkwater te voorzien.

Voor de in de stad gevestigde brouwers is dat Nieuwstadproject een project te veel. Een roddelcampagne tegen de ontwikkelaar leidt zelfs tot een stadsoproer en de stadsmagistraat wijst Van Schoonbeke uit. Twee jaar later sterft hij verbitterd in Brussel.

